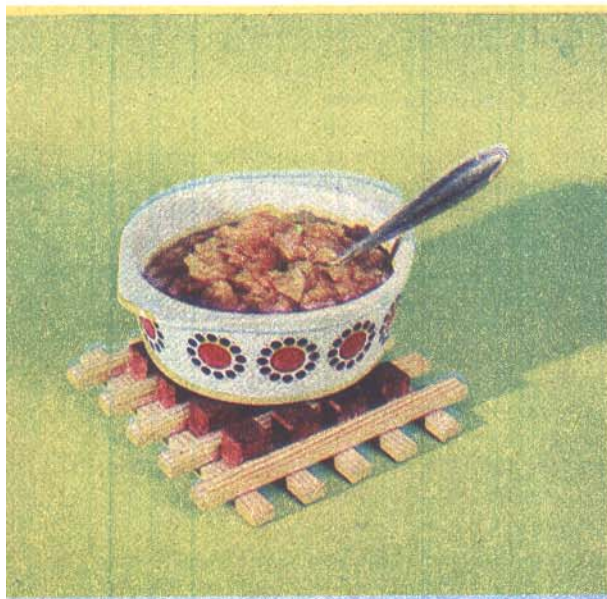
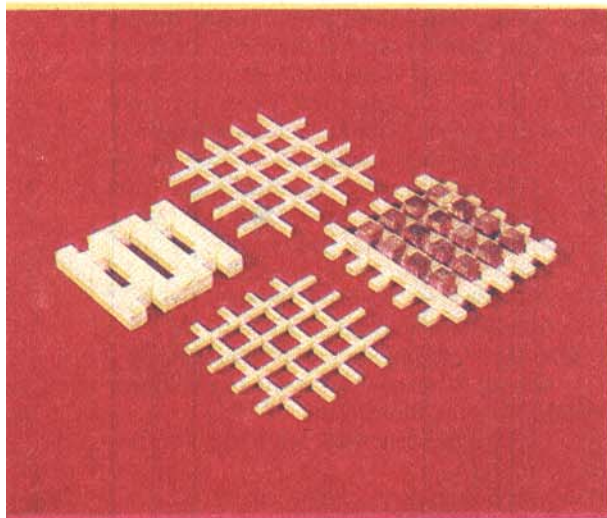

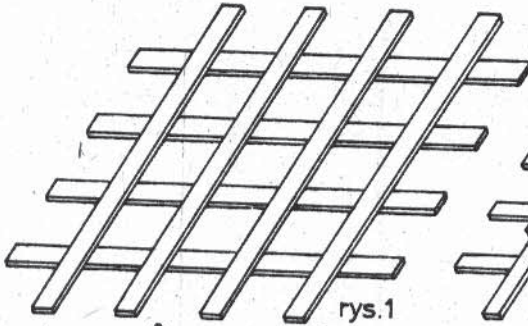
DREWNIANE PODSTAWKI POD NACZYNNIA

Drewno jest świetnym materiałem termoizolacyjnym, możemy je w prosty sposób wykorzystać w gospodarstwie domowym, wykonując z niego np. podstawki pod naczynia. Przydadzą się one na pewno, gdy będziemy chcieli podać na stół np. gorące danie w żaroodpornym naczyniu, dzbanek z gorącą herbatą lub gdy będzie nam zależało,

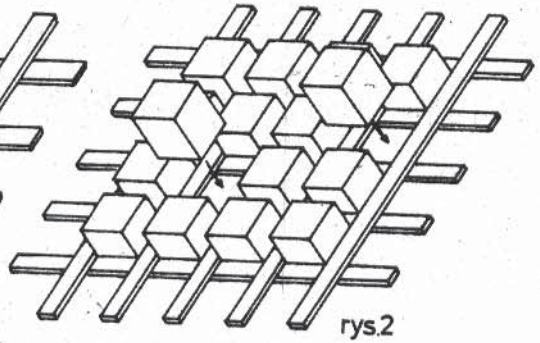
aby nie stawiać jakiegos naczynia bezpośrednio na stole, bądź na serwecie. Najprostszym rozwiązaniem wydawałoby się użycie w tym celu kawałka laminowanej płyty wiórowej, która jest odpowiednio twarda, odporna na temperaturę i ścieranie, a także łatwo ją można czyścić. Płyta wiórowa klejona jest jednak klejem mocznikowo-formaldehydowym, który zawiera pewne ilości wolnego formaldehydu. Ten wolny formaldehyd wydziela się z płyty przez długi okres po zakończeniu jej produkcji. Duża część specjalistów jest zdania, że wolny formaldehyd ma ujemny wpływ na zdrowie ludzkie. Niektórzy z nich twierdzą, że ma on właściwości rakotwórcze. Dlatego produkując meble z płyt wiórowych dba się bardzo, aby płyty pokryte były szczelnie fornirem, folią drewnopodobną lub innym tworzywem. To w bardzo dużym stopniu zabezpiecza przed wydzielaniem się z płyt formaldehydu. Przez podgrzanie płyty wiórowej wydzielanie formaldehydu zwiększa się, co nie jest zjawiskiem korzystnym. Udoskonalanie płyt miało na celu zmniejszenie zawartości wolnego formaldehydu w kleju łączącym wióry w płycie. Całkowite wyeliminowanie tego związku z gotowych płyt okazało się niemożliwe. Dlatego też zaczęto powoli na świecie zastępować żywicę mocznikowo-formaldehydową, będącą do tej pory podstawowym składnikiem kleju do sklejanía płyt wiórowych, innymi żywicami syntetycznymi.

By uniknąć „zapachu” klejów, podstawki wykonamy nie z płyty wiórowej, ale z drewna litego. Do tego celu mogą posłużyć odpadowe, małe kawałki deseczek, listewek i klocków drewnianych. Gatunek drewna, z jakiego wykonamy podstawkę jest praktycznie obojętny. Jeżeli chodzi o gatunki iglaste, to musimy uważać, by wykonane z nich deseczki i listewki nie były zbyt przeżywczone, w przeciwnym razie przy ogrzewaniu może z nich wyciekać żywica.

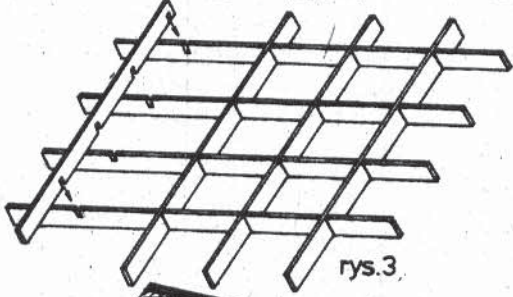

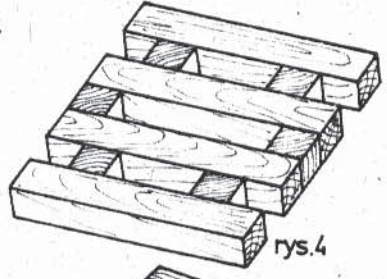
rys.1

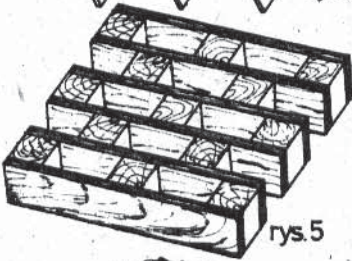
rys.2

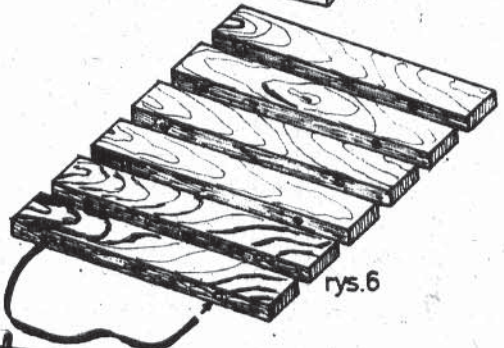
rys.3

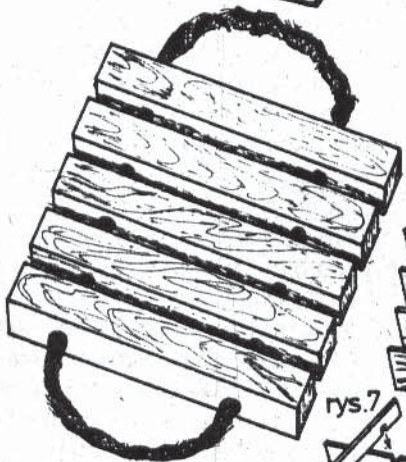
rys.4

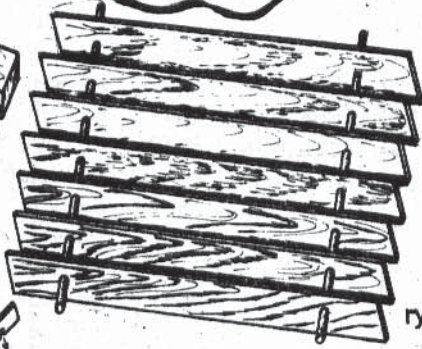
rys.5

rys.6

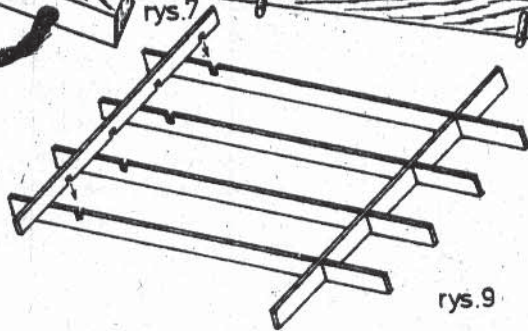

rys.7

rys.8

T

rys.9

Najprostszą podstawą będzie kratka wykonana z listewek, np. o wymiarach 8×160 mm (rys. 1). Listewki skleimy na styk, np. klejem Wikol. Aby podstawie nadać ciekawszemu wygląd i zapewnić lepszą izolację od podłoża, możemy wykonać ją tak, jak to pokazuje rys. 2. Podobnie jak poprzednio skleimy listewki pod kątem prostym w stosunku do siebie, a w powstałe „oka” wkleimy drewniane klocki o jednakowej długości. Poprzeczne przekroje klocków utworzą płaszczyznę, na której będziemy mogli postawić naczynie. Kratkę możemy zrobić np. z listewek o wymiarach $14 \times 7 \times 190$ mm, wklejając w jej oka drewniane klocki o wymiarach $20 \times 20 \times 30$ mm.

Inną podstawkę możemy zrobić umieszczając listewki w jednej płaszczyźnie w dwójki sposób. Albo podcinając listewki do połowy grubości w miejscach zetknięcia i klejąc je jak poprzednio, albo, co wydaje się rzeczą najprostszą, wycinając w listewkach rowki i wkładając je jedna w drugą (rys. 3). To ostateczne rozwiązanie nie wymaga użycia kleju, a jedynie starannego wykonania nacięć w odpowiednich miejscach. Do zrobienia takiej kratki powinniśmy użyć możliwie płaskich listewek, np. o wymiarach $8 \times 2 \times 200$ mm. Rysunki 4 i 5 pokazują jeszcze inne rozwiązania podstawek. Wykonane są one ze sklejonych ze sobą elementów o przekroju 20×20 mm.

Rys. 6 i 7 pokazują kolejny sposób: te podstawki zrobione zostały bez użycia kleju, a ich elementy składowe – listewki – połączone są za pomocą sznurka z supłami w taki sposób, aby stanowiły one element rozdzielający jedną listewkę od drugiej. Zamiast supków na sznurek można nawlec drewniane koraliki.

Do wykończenia powierzchni podstawek możemy użyć bezbarwnego lakieru. Nie powinien jednak to być lakier nitrocelulozowy. Powłoka z tego lakieru nie jest odporna na działanie temperatury ani na działanie wilgoci. Postawienie na tak wykończonej podstawie gorącego naczynia, zniszczyłoby powłokę lakieru. Dlatego do wykończenia pod-

stawki powinniśmy użyć np. jednego z lakierów chemoutwardzalnych.

Drewniane kratki mogą nam posłużyć także przy sporządzaniu domowym sposobem wszelkiego rodzaju przetworów. Wykorzystać je możemy jako izolację umieszczaną na dnie garnka, w którym zamierzamy pasteryzować twisty lub wecki. Kratki takie nie mogą być jednak klejone, gdyż zażaden z ogólnie dostępnych i tanich klejów nie jest odporny na wilgoć i wysoką temperaturę.

Aby podstawki mogły mieć różnorodne zastosowanie zrobimy je nie używając kleju. Konstrukcje takie przedstawiają rys. 8 i 9. Wymiary podstawek dostosujemy oczywiście do wymiarów odpowiedniego garnka. Wszystkie elementy podstawek musimy tak wykonać, aby ich połączenia były możliwie ciasno pasowane. Drewno, zanurzone w wodzie, spęcznieje, to dodatkowo usztywni złącza. Dobrym materiałem do wykonania takich podstawek jest twarde drewno liściaste, np. buk, brzoza itp. Dębina nie nadaje się na kratkę ze względu na korodujące właściwości garbników w niej zawartych, mogą one zacząć wydzielać się z drewna zanurzonego w gotującej się wodzie. Stosując drewno iglaste, musimy pamiętać, aby nie było ono zbyt żywiczne.

Czytelnicy będą mieli zapewne wiele własnych, ciekawych pomysłów konstrukcji drewnianych podstawek.

Nasze podstawki pod naczynia powstały z połączenia ze sobą drobnych drewnianych elementów przy użyciu kleju lub też bez niego. W stosunku do drewna jak i do innych materiałów, istnieją pewne ogólne zasady dotyczące ich łączenia. Szeroko znane jest klejenie drewna. Łącząc elementy drewniane bez kleju wykorzystujemy jego pęcznienie lub kurczenie w zależności od tego, czy będzie ono nawilżane czy też będzie poddawane suszeniu. Wraz ze zmianami wilgotności drewna zmieniają się także jego właściwości mechaniczne; drewno mokre bywa mniej wytrzymałe. Jako ciekawostkę można podać, że wilgotność drewna ściśle zależy od wilgotności powietrza, w jakim się ono znajduje.

Piotr Kreyser